

การพัฒนากระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการ PAORE เพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและยกระดับคุณภาพ
ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นครศรีธรรมราช*

Development of the PAORE Integrated Supervision Process
to Enhance Teachers' Competency in Educational Quality
Assurance and Improve Student Quality under the Secondary
Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat

สุบรรณ เกระแก้ว

Suban Krohkeaw

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครศรีธรรมราช ประเทศไทย

The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat, Thailand

Corresponding Author, E-mail: suban.sk45@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและความต้องการด้านการนิเทศ 2) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและยกระดับคุณภาพผู้เรียน 3) ศึกษาผลหลังการนำกระบวนการไปใช้ และ 4) ประเมินการยอมรับและสังเคราะห์แนวทางการขยายผล การวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการ 3 วงรอบ ระหว่างปีการศึกษา 2565-2567 ในสถานศึกษา 71 แห่ง กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 จำนวน 790 คน ผู้ให้ข้อมูลระยะที่ 3 จำนวน 710 คน และครูแกนนำ 40 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง การวิเคราะห์แนวโน้ม และการวิเคราะห์เนื้อหา

*ได้รับบทความ: 18 พฤษภาคม 2569; แก้ไขบทความ: 14 กันยายน 2569; ตอรับตีพิมพ์: 30 กันยายน 2569

Received: May 18, 2026; Revised: September 14, 2026; Accepted: September 30, 2026

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดเท่ากันที่ 0.37 คือ การพัฒนาบุคลากรผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
2. กระบวนการ PAORE ประกอบด้วย Planning, Action, Observation, Reflection และ Evaluation มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.24) และคู่มืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.19)
3. หลังดำเนินงาน 3 วงรอบ คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาในเชิงพรรณนา ทักษะกระบวนการระดับสถานศึกษาเพิ่มจาก 4.43 เป็น 4.65 เจตคติของครูเพิ่มจาก 3.14 เป็น 4.67 และสถานศึกษาที่มีผลประเมินตนเองระดับยอดเยี่ยมเพิ่มจากร้อยละ 28.17 เป็น 40.85 ขณะที่สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 5 จำนวน 24 แห่งผ่านเกณฑ์ครบทั้ง 3 มาตรฐาน
4. ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า PAORE ช่วยให้ใช้หลักฐานจากงานจริง ลดความซ้ำซ้อน ส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและการเรียนรู้ร่วมกัน โดยควรบูรณาการเข้ากับระบบงานปกติของสถานศึกษา

คำสำคัญ: กระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการ PAORE; การประกันคุณภาพการศึกษา; คุณภาพผู้เรียน

Abstract

This study aimed to: (1) investigate the current implementation of internal quality assurance in schools and their supervision needs; (2) develop and validate an integrated supervision process to enhance teachers' competency and improve student quality; (3) examine the outcomes following implementation of the process; and (4) assess its acceptance and synthesize guidelines for further expansion. The study employed a research and development approach combined with participatory action research. The process was implemented in three cycles during the 2022–2024 academic years across 71 schools. The sample comprised 790 participants in Phase 1, 710 participants in Phase 3, and 40 lead teachers. Data were analyzed using mean, standard deviation, the modified Priority Needs Index, trend analysis, and content analysis.

The findings revealed that:

1. The overall implementation of internal quality assurance was at a high level, while the expected level was at the highest level. The two areas with the highest modified Priority Needs Index value of 0.37 were personnel development through professional

learning communities and improvement of student achievement.

2. The developed PAORE process consisted of Planning, Action, Observation, Reflection, and Evaluation. The overall quality of the process was rated at the highest level ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.24), as was the implementation manual ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.19).

3. After three implementation cycles, the mean post-development knowledge scores were descriptively higher than the pre-development scores. School-level process skills increased from 4.43 to 4.65, while teachers' attitudes increased from 3.14 to 4.67. The proportion of schools rated "Excellent" in self-assessment increased from 28.17% to 40.85%. In addition, all 24 schools that underwent the fifth-round external quality assessment met the criteria across all three standards.

4. Stakeholders perceived PAORE as valuable in promoting the use of authentic evidence, reducing duplicated work, fostering collegial supervision, and supporting collaborative learning. The process should therefore be integrated into schools' routine work systems.

Keywords: PAORE Integrated Supervision Process; Educational Quality Assurance; Student Quality

1. บทนำ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) ขณะที่กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เน้นให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราชมีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 71 แห่ง จากการสังเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานผลการประเมินตนเองพบว่า แม้สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง แต่ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัด การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพ การใช้ระบบสารสนเทศ การนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนความต่อเนื่องของการนิเทศภายในขณะเดียวกัน สถานศึกษายังต้องดำเนินงานตามข้อตกลงในการพัฒนางานของครูควบคู่กับ

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก งานทั้งสองส่วนมีเป้าหมาย ข้อมูล และหลักฐานบางประการที่เชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายใน หากดำเนินการแยกออกจากกัน อาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลและจัดทำเอกสาร ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบการนิเทศที่ช่วยเชื่อมโยงระบบประกันคุณภาพภายใน ข้อตกลงในการพัฒนางาน และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเข้าด้วยกัน โดยใช้ข้อมูลและหลักฐานจากการปฏิบัติงานจริงเป็นฐาน

แนวคิดด้านการนิเทศเพื่อการพัฒนาให้ความสำคัญกับการชี้แนะ การใช้ระบบพี่เลี้ยง การสังเกต การปฏิบัติงาน และการสะท้อนผลร่วมกัน ขณะที่การวิจัยเชิงปฏิบัติการมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้จากการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลเป็นวงรอบ แนวคิดลักษณะนี้สอดคล้องกับหลักการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเน้นการนำข้อมูลจากการประเมินกลับมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานในรอบถัดไป เมื่อพิจารณาร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าแนวคิดเหล่านี้สามารถเชื่อมโยงกันเป็นกระบวนการพัฒนาที่ใกล้เคียงกับสภาพการทำงานจริงของโรงเรียน มากกว่าการดำเนินงานแยกส่วน ประเด็นดังกล่าวจึงเป็นฐานสำคัญในการออกแบบการนิเทศที่ไม่ได้มุ่งเพียงการตรวจสอบ แต่สนับสนุนให้ครูและสถานศึกษาใช้ข้อมูล หลักฐาน และการสะท้อนผลร่วมกันเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดและข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนาระบบการนิเทศเชิงบูรณาการ “PAORE” ซึ่งประกอบด้วย Planning, Action, Observation, Reflection และ Evaluation โดยกำหนดให้แต่ละขั้นเชื่อมโยงกันผ่านข้อมูล หลักฐาน การสะท้อนผล และข้อมูลย้อนกลับ กระบวนการนี้มุ่งสนับสนุนทั้งการพัฒนาสมรรถนะครู การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และคุณภาพผู้เรียนให้เกิดความต่อเนื่องในทางปฏิบัติ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและความต้องการด้านการนิเทศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นภายหลังการนำกระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ในด้านสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คุณภาพผู้เรียน และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง
4. เพื่อประเมินการยอมรับ ถอดบทเรียน และสังเคราะห์แนวทางการนำกระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการที่พัฒนาขึ้นไปใช้ต่อเนื่องและขยายผล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ในระย่นำกระบวนการไปใช้ และใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการดำเนินงานเป็น 4 ระยะ โดยระยะทดลองใช้ดำเนินการต่อเนื่อง 3 วงรอบในปีการศึกษา 2565-2567

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและความต้องการด้านการนิเทศ ประชากร จำนวน 2,861 คน จากสถานศึกษา 71 แห่ง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 790 คน เลือกแบบเจาะจงตามบทบาทหน้าที่ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 151 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ จำนวน 71 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 568 คน เครื่องมือประกอบด้วยแบบบันทึกการศึกษาเอกสารและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ PNI

Modified

ระยะที่ 2 พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการ โดยมีผู้ร่วมพัฒนาจำนวน 40 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน เครื่องมือประกอบด้วยแบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินคุณภาพกระบวนการ แบบประเมินคู่มือ และแบบประเมินหลักสูตรอบรม 7 หน่วย เครื่องมือทั้ง 4 ฉบับรวม 85 รายการมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 3 นำกระบวนการไปใช้ในสถานศึกษา 71 แห่ง ต่อเนื่อง 3 วงรอบ ผู้ให้ข้อมูลแตกต่างกันตามตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 710 คน สำหรับข้อมูลด้านความรู้และความพึงพอใจ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 568 คนสำหรับข้อมูลด้านเจตคติ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ จำนวน 71 คน สำหรับหลักฐานการดำเนินงานระดับสถานศึกษา และครูแกนนำ จำนวน 40 คน จากสถานศึกษากรณีศึกษา จำนวน 5 แห่งสำหรับงานนิเทศเชิงลึก แบบทดสอบความรู้มีค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ 0.85 เครื่องมือประเมินการดำเนินงานระดับสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยคะแนนความรู้ก่อนและหลังเปรียบเทียบเชิงพรรณนา เนื่องจากไม่มีข้อมูลรายบุคคลที่สามารถตรวจสอบการจับคู่ได้ จึงไม่ใช้ paired t-test

ระยะที่ 4 ประเมินการยอมรับ ถอดบทเรียน และสังเคราะห์แนวทางการขยายผล โดยสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน แบ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 10 คน รองผู้อำนวยการหรือครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ จำนวน 10 คน และครูผู้สอน จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การจัดหมวดหมู่ประเด็น และการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม พร้อมตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยการตรวจสอบจากผู้ให้ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า การตีความผลพิจารณา

ตามแหล่งข้อมูล หน่วยวิเคราะห์ เครื่องมือ และช่วงเวลา โดยไม่สรุปความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลเกินกว่าขอบเขตของแบบแผนการวิจัย

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการ PAORE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและความต้องการด้านการนิเทศ ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 790 คน พบว่า การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ขณะที่สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริง 3.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 และสภาพที่คาดหวัง 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 สะท้อนว่ายังมีประเด็นที่ควรพัฒนาเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินการเชื่อมโยงข้อมูลกับคุณภาพผู้เรียน และการใช้ข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาสถานศึกษา

ด้านความต้องการในการนิเทศ กลุ่มตัวอย่างต้องการการนิเทศแบบ Coaching & Mentoring มากที่สุด ร้อยละ 45.80 ต้องการความถี่ตามความจำเป็นของสถานศึกษา ร้อยละ 38.20 ใช้ช่องทางผสมผสาน On-site และ Online ร้อยละ 52.40 ใช้เวลาต่อครั้งอย่างกระชับ 1-2 ชั่วโมง ร้อยละ 41.50 และเห็นว่าบุคลากรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการนิเทศ ร้อยละ 58.90 เมื่อพิจารณาคำดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง พบว่าประเด็นที่มีค่า PNI_{Modified} สูงสุดเท่ากันที่ 0.37 มี 2 ประเด็น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเด็นความต้องการจำเป็นที่มีค่า PNI_{Modified} สูงสุด

ประเด็น	สภาพจริง		สภาพคาดหวัง		PNI _{modified}
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่าน PLC	3.55	0.78	4.85	0.36	0.37
ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นจากการนิเทศและการพัฒนาระบบ IQA	3.55	0.78	4.85	0.36	0.37

2. ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการที่เรียกว่า PAORE ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) Planning การวางแผนและเตรียมการบนฐานข้อมูล 2) Action การปฏิบัติ การนิเทศและการจัดการเรียนรู้ 3) Observation การสังเกตและติดตามการปฏิบัติงานจากสภาพจริง 4) Reflection การสะท้อนคิดและเรียนรู้ร่วมกัน และ 5) Evaluation การประเมินผลและนำข้อมูลย้อนกลับ

ไปใช้วางแผนวงรอบถัดไป โดยแต่ละขั้นเชื่อมโยงกันด้วยข้อมูล หลักฐาน และข้อมูลย้อนกลับ ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน พบว่า คุณภาพของกระบวนการ PAORE โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.24) และคู่มือการใช้กระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.19) นอกจากนี้ การพัฒนายังได้หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการ 7 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินการจัดกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.38) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการ PAORE

3. ผลภายหลังการนำกระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการไปใช้ ผลด้านความรู้ พบว่า คะแนนเฉลี่ยภายหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาในทุกวงรอบ โดยวงรอบที่ 1 เพิ่มขึ้นจาก 11.28 เป็น 20.15 วงรอบที่ 2 จาก 12.56 เป็น 21.33 และวงรอบที่ 3 จาก 13.97 เป็น 22.43 ทั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบเชิงพรรณนา เนื่องจากไม่มีข้อมูลรายบุคคลที่สามารถตรวจสอบการจับคู่ระหว่างคะแนนก่อนและหลังได้ จึงไม่ใช้สถิติทดสอบความแตกต่างและไม่ตีความเป็นพัฒนาการรายบุคคล ผลด้านทักษะกระบวนการระดับสถานศึกษาและเจตคติของครูมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติใน 3 วงรอบ

ตัวแปร	วงรอบที่ 1	วงรอบที่ 2	วงรอบที่ 3
คะแนนความรู้ก่อนพัฒนา	11.28	12.56	13.97
คะแนนความรู้หลังพัฒนา	20.15	21.33	22.43

ตัวแปร	วงรอบที่ 1	วงรอบที่ 2	วงรอบที่ 3
ทักษะกระบวนการระดับสถานศึกษา	4.43	4.54	4.65
เจตคติของครู	3.50*	4.42	4.67

หมายเหตุ: ค่าเจตคติก่อนเริ่มดำเนินงานเท่ากับ 3.14 และ 3.50 คือค่าหลังวงรอบที่ 1

ผลระดับสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาที่มีผลการประเมินตนเองระดับยอดเยี่ยมเพิ่มจาก 20 แห่ง ร้อยละ 28.17 ในปีการศึกษา 2565 เป็น 23 แห่ง ร้อยละ 32.39 ในปีการศึกษา 2566 และ 29 แห่ง ร้อยละ 40.85 ในปีการศึกษา 2567 หรือเพิ่มขึ้น 12.68 จุดร้อยละจากปีการศึกษา 2565 สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 5 แล้วจำนวน 24 แห่ง มีผลเป็นไปตามเกณฑ์ครบทั้ง 3 มาตรฐาน ทุกแห่ง คิดเป็นร้อยละ 100 ของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินในช่วงเวลาที่ศึกษา ไม่ใช่ร้อยละ 100 ของสถานศึกษาทั้ง 71 แห่ง ผลด้านความพึงพอใจจากผู้ตอบ 710 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 71 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ 71 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 568 คน พบว่า ความพึงพอใจต่อกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.11) สำหรับผลด้านผู้เรียน ข้อมูลจากสถานศึกษากรณีศึกษา 5 แห่งแสดงแนวโน้มผลการเรียนรู้ในทิศทางบวกภายในบริบทที่ศึกษา ทั้งนี้ ผลดังกล่าวจำกัดการตีความเฉพาะกลุ่มผู้เรียน รายวิชา เครื่องมือ และช่วงเวลาที่ศึกษา

4. ผลการประเมินการยอมรับ การถอดบทเรียน และแนวทางการขยายผลผลจากการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของ PAORE ในด้านการเชื่อมโยงงานประกันคุณภาพ การพัฒนางาน และการจัดการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลและหลักฐานจากงานจริง การนิเทศในลักษณะช่วยเหลือมากกว่าการตรวจสอบ และการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการสะท้อนคิดเป็นกลไกพัฒนางาน โดยผลการยอมรับเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพและรายงานแยกจากความพึงพอใจปัจจัยที่สนับสนุนการนำกระบวนการไปใช้ต่อเนื่อง ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความเข้าใจร่วมกันของบุคลากร ความพร้อมของข้อมูลและหลักฐาน ความต่อเนื่องของระบบนิเทศภายใน การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี และการติดตามช่วยเหลือตามบริบทของสถานศึกษา แนวทางการขยายผลประกอบด้วยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการประกันคุณภาพ เครือข่ายหรือระบบโรงเรียนพี่เลี้ยง เวทีแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี คลังนวัตกรรม และการนิเทศออนไลน์ โดยควรนำไปประยุกต์ให้เป็นส่วนหนึ่งของงานปกติของสถานศึกษา มากกว่าการเพิ่มกิจกรรมที่แยกออกจากระบบงานเดิม

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการนิเทศเชิงบูรณาการ PAORE เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและความต้องการด้านการนิเทศ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ขณะที่สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า แม้สถานศึกษาจะมีระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในในระดับที่ค่อนข้างดีแล้ว แต่ยังมีช่องว่างระหว่างการดำเนินงานในปัจจุบันกับระดับคุณภาพที่สถานศึกษาต้องการ โดยเฉพาะประเด็นการใช้ผลการประเมิน การเชื่อมโยงข้อมูลกับคุณภาพผู้เรียน และการนำข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สภาพดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การประกันคุณภาพไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการจัดทำเอกสารหรือการรายงานผล แต่ควรทำให้ข้อมูลและผลการประเมินถูกนำกลับมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563จ) ที่ให้ความสำคัญกับการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และแนวคิดของ Deming (2018) ที่เน้นการใช้ข้อมูลย้อนกลับเป็นส่วนหนึ่งของวงจรการปรับปรุงคุณภาพ เมื่อพิจารณาความต้องการด้านการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารและครูต้องการการนิเทศในลักษณะ Coaching & Mentoring มากกว่าการนิเทศที่มุ่งตรวจสอบ โดยต้องการให้ดำเนินการตามความจำเป็นของสถานศึกษา ใช้รูปแบบผสมผสานทั้ง On-site และ Online และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า ผู้ปฏิบัติงานต้องการการนิเทศที่เข้ามาช่วยแก้ปัญหาและพัฒนางานจริง มากกว่าการควบคุมหรือประเมินจากภายนอกเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ประเด็นที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจากการนิเทศและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน แสดงให้เห็นว่า การนิเทศและการประกันคุณภาพควรเชื่อมโยงกับการพัฒนาครูและผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับธนพล วงศ์ฉลาด และจริธร นามวรรณ (2564, หน้า 146-159) ที่เสนอการเชื่อมโยงระบบประกันคุณภาพกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และธัญพิชชา อุ่นรัมย์ และจริธร นามวรรณ (2564, หน้า 145-158) ที่พบว่าการนิเทศแบบสอนแนะควรเชื่อมโยงการวางแผน การดำเนินงาน การติดตาม และการสะท้อนผลเข้าด้วยกัน

2. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการ ผลการพัฒนาทำให้ได้กระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการ PAORE ประกอบด้วย Planning, Action, Observation, Reflection และ Evaluation โดยกระบวนการและคู่มือการใช้ได้รับการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด จุดสำคัญของ PAORE ไม่ได้อยู่ที่การนำองค์ประกอบทั้ง 5 ขั้นมาใช้เป็นครั้งแรก แต่อยู่ที่การกำหนดความ

สัมพันธ์ของแต่ละขั้นให้ทำงานเชื่อมต่อกันเป็นวงรอบบนฐานของข้อมูล หลักฐานจากการปฏิบัติงาน และข้อมูลย้อนกลับ กล่าวคือ ผลจาก Evaluation ไม่ได้เป็นเพียงข้อสรุปของการดำเนินงาน แต่ถูกนำกลับไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับ Planning ในวงรอบถัดไป ขณะที่ Reflection ทำหน้าที่เชื่อมหลักฐานที่เกิดจากการปฏิบัติกับการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องลักษณะดังกล่าวทำให้ PAORE สามารถเชื่อมการนิเทศ การประกันคุณภาพภายใน การพัฒนางานของครู และการจัดการเรียนรู้เข้าด้วยกันได้มากกว่าการดำเนินงานแยกส่วน แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Kemmis, McTaggart, and Nixon (2014) ซึ่งอธิบายการวิจัยเชิงปฏิบัติการในลักษณะวงรอบของการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Cogan (1973) ที่ให้ความสำคัญกับการสังเกตและข้อมูลย้อนกลับในการนิเทศแบบคลินิก รวมถึง Glickman, Gordon, and Ross-Gordon (2018) ที่มองการนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าการควบคุมตรวจสอบ การที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกระบวนการ PAORE และคู่มืออยู่ในระดับมากที่สุด จึงอาจสะท้อนถึงความสอดคล้องขององค์ประกอบ กระบวนการ และแนวทางนำไปใช้กับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ ผลการประเมินดังกล่าวควรตีความในฐานะหลักฐานด้านความเหมาะสมของกระบวนการ และคู่มือจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ใช่หลักฐานที่ยืนยันประสิทธิผลเชิงเหตุและผลของ PAORE โดยตรง

3. ผลภายหลังการนำกระบวนการนิเทศเชิงบูรณาการไปใช้ ภายหลังการนำ PAORE ไปใช้ต่อเนื่อง 3 วงรอบ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาในทุกวงรอบ ทักษะกระบวนการระดับสถานศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเจตคติของครูเพิ่มจาก 3.14 ก่อนดำเนินงานเป็น 4.67 หลังวงรอบที่ 3 แนวโน้มดังกล่าวอาจอธิบายได้จากลักษณะของการพัฒนาที่ไม่ได้อาศัยการอบรมเพียงครั้งเดียว แต่เชื่อมการอบรม การชี้แนะ การนิเทศ การสังเกต การสะท้อนคิด และการนำความรู้ไปใช้กับงานจริงอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นควบคู่กับการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Anderson and Krathwohl (2001) ที่ให้ความสำคัญกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และ McClelland (1973, pp. 1-14) ที่เน้นสมรรถนะในการปฏิบัติงานจริงมากกว่าการวัดความรู้เพียงอย่างเดียว ทั้งยังมีทิศทางสอดคล้องกับ พิมพ์สุตา เอี่ยมสกุล วิไลลักษณ์ ลังกา และวิลาวัลย์ ด่านสิริสุข (2563, หน้า 442-459) ซึ่งศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ผลด้านความรู้ต้องตีความด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากข้อมูลก่อนและหลังไม่สามารถตรวจสอบการจับคู่รายบุคคลได้ การเปรียบเทียบจึงเป็นเพียงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเชิงพรรณนา ไม่สามารถใช้ยืนยันพัฒนาการของบุคคลหรือสรุปความแตกต่างด้วย paired t-test ได้ เช่นเดียวกับผลด้านทักษะกระบวนการที่เป็นข้อมูลระดับสถานศึกษา จึงไม่ควรนำไปตีความว่าเป็นระดับทักษะของครูรายบุคคล การกำหนดขอบเขตการตีความเช่นนี้ช่วยให้ข้อสรุปสอดคล้องกับหน่วยวิเคราะห์และแบบแผนการวิจัยในระดับสถานศึกษา พบว่าสัดส่วนสถานศึกษาที่มีผลการประเมินตนเองระดับยอดเยี่ยมเพิ่มจากร้อยละ 28.17 ในปีการศึกษา 2565 เป็นร้อยละ 40.85 ในปีการศึกษา 2567 ขณะเดียวกัน สถานศึกษาจำนวน 24 แห่งที่ได้รับการประเมิน

คุณภาพภายนอกรอบ 5 ในช่วงเวลาที่ศึกษา มีผลเป็นไปตามเกณฑ์ครบทั้ง 3 มาตรฐาน ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนแนวโน้มด้านคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในในช่วงเวลาที่ดำเนินการวิจัย แต่ไม่ควรตีความว่า PAORE เป็นสาเหตุโดยตรงของผลการประเมินทั้งหมด เนื่องจากการวิจัยไม่มีกลุ่มควบคุม และยังมีปัจจัยอื่นในระดับสถานศึกษาที่อาจเกี่ยวข้องกับผลที่เกิดขึ้น

สำหรับผลด้านผู้เรียน ข้อมูลจากสถานศึกษากรณีศึกษา 5 แห่งแสดงแนวโน้มผลการเรียนรู้ในทิศทางบวกภายในบริบทที่ศึกษา อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวมาจากกลุ่มผู้เรียน รายวิชา เครื่องมือ และช่วงเวลาที่กำหนด จึงควรจำกัดการตีความเฉพาะกรณีศึกษา ไม่ควรขยายผลไปแทนผู้เรียนทั้งหมดในสถานศึกษาทั้ง 71 แห่ง ด้านความพึงพอใจ ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจต่อกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนว่า รูปแบบการดำเนินงานของ PAORE สามารถตอบสนองต่อการปฏิบัติงานในบริบทของสถานศึกษาได้ในระดับสูง โดยเฉพาะลักษณะการนิเทศที่ใช้ข้อมูลจากงานจริงและเน้นการช่วยเหลือมากกว่าการตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม ความพึงพอใจเป็นข้อมูลด้านการรับรู้ของผู้ใช้ จึงควรพิจารณาแยกจากผลด้านสมรรถนะหรือผลด้านคุณภาพสถานศึกษา

4. การประเมินการยอมรับ การถอดบทเรียน และแนวทางการนำไปใช้ต่อเนื่องและขยายผล ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มพบว่า ผู้เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของ PAORE ในด้านการเชื่อมโยงงานประกันคุณภาพ การพัฒนางาน และการจัดการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลและหลักฐานจากการปฏิบัติงานจริง การลดความซ้ำซ้อนของงาน ตลอดจนการนิเทศในลักษณะกัลยาณมิตรและการเรียนรู้ร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า การยอมรับกระบวนการไม่ได้เกิดจากโครงสร้างของ PAORE เพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้ใช้มองเห็นประโยชน์และสามารถเชื่อมกระบวนการเข้ากับงานเดิมของตนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Rogers (2003) ที่อธิบายว่า การยอมรับนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์และความสอดคล้องกับบริบทของผู้ใช้ นอกจากนี้ การที่ผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการสะท้อนคิดและการช่วยเหลือกันยังสอดคล้องกับแนวคิด Cognitive Coaching ของ Costa and Garmston (2016) ซึ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการคิด สะท้อนผล และกำกับการเรียนรู้ของตนเอง บทเรียนสำคัญจากการนำ PAORE ไปใช้คือ ความสำเร็จของกระบวนการไม่ได้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการนิเทศเพียงอย่างเดียว แต่ยังสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความเข้าใจร่วมกันของบุคลากร ความพร้อมของข้อมูลและหลักฐาน ความต่อเนื่องของระบบนิเทศภายใน การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี และการติดตามช่วยเหลือตามบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับ Fullan (2019, pp. 221-258) ที่เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาต้องอาศัยการพัฒนาคน ระบบ และวัฒนธรรมองค์กรควบคู่กัน และสอดคล้องกับ Stoll et al. (2006) ที่ชี้ว่าความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นอยู่กับทั้งศักยภาพของบุคลากรและเงื่อนไขภายในองค์กร ในด้านการขยายผล ข้อมูลจากการวิจัยเสนอให้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการประกันคุณภาพ เครือข่ายหรือระบบโรงเรียนพี่เลี้ยง เวทีแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี คลังนวัตกรรม และ

ระบบนิเทศออนไลน์ อย่างไรก็ตาม การขยายผลไม่ควรอยู่ในรูปของการเพิ่มภารกิจใหม่ให้สถานศึกษา แต่ควรบูรณาการ PAORE เข้ากับระบบประกันคุณภาพภายใน การนิเทศภายใน PLC ข้อตกลงในการพัฒนา งาน และการจัดการเรียนรู้ในส่วนที่ใช้ข้อมูลและหลักฐานร่วมกัน วิธีการดังกล่าวมีแนวโน้มช่วยลดความซ้ำซ้อน และทำให้กระบวนการนิเทศกลายเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำมากกว่ากิจกรรมที่แยกออกจากระบบเดิม

ผลการวิจัยทั้ง 4 วัตถุประสงค์ PAORE มีความเหมาะสมในฐานะกรอบการนิเทศเชิงบูรณาการที่ เชื่อมการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนผล และการประเมินเข้าด้วยกันบนฐานข้อมูลและ หลักฐานจากงานจริง ผลที่เกิดขึ้นในช่วงการทดลองใช้มีแนวโน้มเชิงบวกทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติ การดำเนินงานของสถานศึกษา และการยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ไม่ควรสรุปว่าการ เปลี่ยนแปลงทั้งหมดเป็นผลจาก PAORE เพียงปัจจัยเดียว เนื่องจากการวิจัยไม่มีกลุ่มควบคุม และผลแต่ละ ด้านมาจากแหล่งข้อมูล เครื่องมือ และหน่วยวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน การนำผลไปใช้จึงควรพิจารณาภายใต้ขอบเขตของแบบแผนการวิจัยและบริบทของสถานศึกษาที่ศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอาจนำหลักการของ PAORE ไปประยุกต์ใช้ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของสถานศึกษา แล้วกำหนดเป้าหมายการนิเทศ ให้สัมพันธ์กับปัญหาจริง ควรเชื่อมกระบวนการกับระบบประกันคุณภาพภายใน การนิเทศภายใน PLC ข้อตกลงในการพัฒนางาน และการจัดการเรียนรู้ในส่วนที่มีข้อมูลและหลักฐานสัมพันธ์กัน เพื่อลดการดำเนินงานซ้ำซ้อนและทำให้การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของงานปกติของสถานศึกษา ทั้งนี้ควรพัฒนาผู้นิเทศและครูแกนนำให้มีสมรรถนะด้านการชี้แนะ ระบบพี่เลี้ยง การใช้ข้อมูล และการสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการนำ PAORE ไปใช้ในบริบทพื้นที่อื่น เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและเงื่อนไข ในการประยุกต์ใช้ รวมทั้งควรออกแบบการเก็บข้อมูลก่อนและหลังให้สามารถจับคู่รายบุคคลได้ และใช้แบบแผนทั้งทดลองหรือมีกลุ่มเปรียบเทียบเมื่อมีความเหมาะสม เพื่อเพิ่มความชัดเจนในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศกับผลที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ หากต้องการศึกษาการยอมรับในเชิงปริมาณ ควรพัฒนาเครื่องมือวัดการยอมรับโดยเฉพาะและใช้ร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือ การจัดระบบการนิเทศเชิงบูรณาการให้ Planning, Action, Observation, Reflection และ Evaluation ทำงานสัมพันธ์กันเป็นวงรอบ โดยความใหม่ของ PAORE ไม่ได้อยู่ที่การสร้างองค์ประกอบทั้ง 5 ขึ้นใหม่ แต่อยู่ที่การกำหนดหน้าที่และความสัมพันธ์ของแต่ละขั้นให้เชื่อมโยงกันผ่านข้อมูล หลักฐานจากการปฏิบัติงาน และข้อมูลย้อนกลับ พร้อมนำการชี้แนะระบบที่เลี้ยง การนิเทศแบบคลินิก PLC และการสะท้อนคิดมาใช้เป็นกลไกสนับสนุน PAORE ทำให้ Evaluation ไม่ใช่จุดสิ้นสุดของการนิเทศ แต่เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับ Planning ในวงรอบถัดไป ขณะเดียวกัน Reflection ทำหน้าที่เชื่อมหลักฐานจากการปฏิบัติกับการเรียนรู้ร่วมกัน จึงช่วยให้การนิเทศการประกันคุณภาพ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนางานของครูสามารถดำเนินไปบนฐานข้อมูลและหลักฐานชุดเดียวกันในส่วนที่สัมพันธ์กัน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 23 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*, 135(11 ก), 3-5.
- ธนพล วงศ์ฉลาด และธรินธร นามวรรณ. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 15(2), 146-159.
- ธัญพิชชา อุ่นรัมย์ และธรินธร นามวรรณ. (2564). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 15(1), 145-158.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, 116(74 ก), 1-23.
- พิมพ์สุตา เอี่ยมสกุล, วิไลลักษณ์ ลังกา และวิลาวัลย์ ด่านสิริสุข. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(9), 442-459.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. (Complete ed.). New York: Longman.
- Cogan, M. L. (1973). *Clinical supervision*. Boston: Houghton Mifflin.
- Costa, A. L., & Garmston, R. J. (2016). *Cognitive coaching: Developing self-directed leaders and learners*. (3rd ed.). Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Deming, W. E. (2018). *Out of the crisis*. (Reissue ed.). Cambridge, MA: The MIT Press.
- Fullan, M. (2019). *Leading in a culture of change*. (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach*. (10th ed.). Boston, MA: Pearson.

- Kemmis, S., McTaggart, R., & Nixon, R. (2014). *The action research planner: Doing critical participatory action research*. Singapore: Springer.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for “intelligence.” *American Psychologist*, 28(1), 1-14. <https://doi.org/10.1037/h0034092>
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations*. (5th ed.). New York: Free Press.
- Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. *Journal of Educational Change*, 7(4), 221-258. <https://doi.org/10.1007/s10833-006-0001-8>

